

διαρκῶς πέντε καὶ ἑξ μυριάδας ξένων μιτθοφύρων, τὸ πλεῖστον Ἑλλήνων καὶ Καρῶν.

Εἰς τῇαυτὴν κατὰστασιν εἶχε περιέλθει ἡ γηραιὰ αἰγυπιακὴ μοναρχία, ὅτε κατέπεσεν ὑπὸ τὸ ξίφος τοῦ Καμβύσου περὶ τὰ τέλη τοῦ ἑκτοῦ αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ. Περὶ αὐτῆς δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀπέθανε τὸν ἐκ γήρατος καὶ ἐξαντλήσεως τῶν ζωϊκῶν δυνάμεων φυσικὸν θάνατον, ἀφοῦ ἔζησε καὶ ἔδ' αὖτε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου ἐπὶ τριάκοντα αἰῶνας.

* * *

Οὕτω λοιπὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ ἑκτοῦ αἰῶνος, καὶ αἱ τέσσαρες μεγάλαι Μοναρχίαι τῶν παναρχιῶν χρόνων συνεχωνεύθησαν εἰς τὴν μέγαν περσικὴν Κράτος, εὗ ἡ ἑκτασίς ἦτο περίπου 7,000,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ὁ πληθυσμὸς περὶ τὰ 100,000,000 ψυχῶν καὶ τὰ εἰσοδήματα, τοῦ μὲν βασιλικοῦ ἡσαυροφυλακείου 14,560 τάλαντα, ὧλον δὲ τοῦ Κράτους, συνυπολογιζομένων τῶν ἰδιαιτέων ἐσόδων τῶν σατραπιῶν, ὑπὲρ τὰς 30,000 ταλάντων, ἤτοι 1,000,000,000 σημερινῶν δραχμῶν. Ἡ Περσία ὑπῆρξεν ἡ τελευταία φάσις ὑφ' ἣν ἐνεφάνισθη ὁ ἀρχαῖος ἀνατολικὸς κόσμος, πρὸ τοῦ νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν ἑλληνικόν. Καὶ φαίνεται, ὅτι κατὰ θεῖαν τινὰ οἰκονομίαν, ἡ Ἀσία ὁλόκληρος συνεσπειρώθη ἐν καιρῷ περὶ τὴν Περσίαν, ὅπως ἡ ἐτομὴ εἰς τὴν μεγάλην σύγκρουσιν, ἣτις ἐπέπρωτο νὰ λάβῃ χώραν μεταξὺ τοῦ ἀσιατικοῦ καὶ τοῦ ἐλλήνου κόσμου.

Π.

ΤΡΕΙΣ ΑΛΗΘΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 18).

Τὰ μεγάλα γυμνάσια τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1798 προσηνύνοντο λαμπρά. Ὅλη ἡ αὐλὴ καὶ ἡ ἀριστοκρατία τῆς Πετροπόλεως εἶχε συναχθῇ εἰς τὴν ὀλίγα βέρστικα ἀπέχουσαν πολίχνην Γατσίναν, ἀγαπητὴν διαμονὴν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὅλοι αἱ οἰκίαι τοῦ ὀλίγον κἀτωκημένου τούτου μέρους κατελήφθησαν εἰς ὑψηλὰς τιμὰς. Τὰ παρὰ τὴν Γατσίναν σταθμεύοντα στρατεύματα ἦσαν δύο σώματα. Τὸ ἐν διώκει ὁ κόμης Πάλεν καὶ τὸ ἕτερον ὁ στρατηγὸς Κοντσουκῶφ. Ὁ μέγας δούξ Κωνσταντῖνος εἶχε τὸ ἀξίωμα διοικητοῦ τῆς πόλεως. Ἡ πρωία παρήρχετο συνήθως εἰς ἀσκήσεις ἐν ἀνοικτῷ πεδίῳ. Τὰ εἰρηνικὰ περίχωρα τῆς Γατσίνης ἀντήχουν εἰς τοὺς πυροβολισμοὺς τῶν ὅπλων καὶ τηλεβόλων. Τὸ ἐσπέρας συνηθοῦντο ὁλόκληρος ἡ haute volée εἰς τὰς εὐρείας αἰθούσας τοῦ Αὐτοκράτορος, εἴτε χορεύοντες εἴτε ἀκροώμενοι μουσικῆς ἢ θαυμάζοντες τὰς ὥραιας παραστάσεις τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου. Ταῦτα πάντα ἐπενήργουν εὐεργετικῶς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος, ὥστε εὕρισκετο εἰς τὴν καλλιτέραν διάθεσιν. Πρωίαν τινὰ, ἀφοῦ παρέστη εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ ἀγαπητοῦ του συντάγματος Πρεσμπρασένσκη καὶ ἐμεινεν ἡνυχαισθημένος, εἶπεν εἰς τοὺς παρισταμένους ἀξιωματικούς:

— Πνωρίζω καλῶς, κύριοι, ὅτι ἡ εἰσαχθεῖσα νέα στρατιωτικὴ τάξις δὲν ἤρρεσεν εἰς πολλοὺς ὅμῶν, καὶ διὰ τοῦτο παρέμεινα μέχρι τοῦδε, ἵνα ὅλοι κατανοήσητε ποῦ τείνει ὁ κανονισμὸς τῆς ὑπηρεσίας. Ἰδοὺ τώρα βλέπετε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν μας. Ἀπὸ τοῦδε ὁ ρωσικὸς στρατὸς θὰ λάβῃ μετὰ τιμῆς τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ θεσιν μεταξὺ τῶν στρατῶν τῆς Εὐρώπης.

Μετὰ μεγάλης ὀθιν ἀνυπομονησίας περιέμενον ὅλοι σχεδὸν νὰ τιμηθῶν μετὰ τὰ γυμνάσια δι' ἐνδείξεων τιμῆς καὶ προβιβασμῶν. Τὸ ἐξῆς ὅμως περιστατικὸν ἐματαιώσε τὰς ἐλπίδας τῶν.

Τὴν ἐπομένην μετὰ τὴν παράταξιν ταύτην ἐμελλε νὰ ἐκτελέσῃ γυμνάσια πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἡ σωματοφυλακὴ ἐπὶ ἵππων. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐθεώρει τὸ σῶμα τοῦτο πάντοτε ὡς ἀτίθασσον, ὠνόμαζε δ' αὐτὸ πάντοτε τὸ σῶμα τῶν Ἰακωβίνων.

Σήμερον ὅμως, εὕρισκόμενος εἰς εὐθυμον διάθεσιν, ἠθέλησε νὰ δείξῃ ἰδιαζούσαν αὐτῷ εὐνοιαν, δίδων ὁ ἴδιος τὸ πρόσταγμα. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο μὲν ὁ καιρὸς ξηρὸς, ἀλλ' ἔπνεεν ἄνεμος σφοδρὸς ὕλον ἐπιτεινόμενος. Τὸ σῶμα τῆς σωματοφυλακῆς ἐν λαμπρᾷ στολῇ ἐτέθη εἰς γραμμὴν, πεπεισμένον ν' ἀνακτήσῃ τὴν εὐνοιαν τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τῆς ἀπταίστου ἐκτελέσεως τῶς γυμνασιῶν. Μεγάλῃ σειρᾷ ἀμαζῶν καὶ ἀνκρίθμητος πληθὺς θεατῶν εἶχον συναθροισθῇ, ἵνα θαυμάσουν τὸ παράστημα τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου σώματος. Καὶ ἡ νεᾶνις κυρτήσσα θυγάτηρ τοῦ στρατηγοῦ Χαριτσῶφ, τὴν ὅποιαν ἡγάπα ὁ Βασίλειος Τσερεπόφ, παρευρίσκετο μετὰ τῆς φίλης τῆς Αἰκατερίνης Νελιδῶφ, ἀμφότεραι κυρίαι τῆς τιμῆς παρὰ τὴν αὐτοκρατεῖρα Φεοδοροβίνα, παρισταμένη ἐπίσης.

Μετὰ τὴν συνήθη παράταξιν ἔλαβε τὸ πρόσταγμα ὁ αὐτοκράτωρ, φέρων στολὴν τοῦ ἰδίου σώματος. Ἐν τῷ μέσῳ λαμπρᾷ ἀκολουθίας χαιρετῶμενος διὰ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων καὶ τῆς κύψεως τῶν σημαίων, ἔφράνῃ ὁ αὐτοκράτωρ χαιρετίσας τὸ στρατεῦμα. Κατ' ἀρχὰς ὅλα ἔβαινον καλῶς, ἀξίωματινοὶ καὶ στρατιῶται κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν εἰς τοῦτο καὶ ὅλων τὰ πρόσωπα ἔλαμπον ἀπὸ χαρὰν, ἀποβλεπόντων εἰς τὴν ἀναμένοσαν αὐτοὺς εὐνοιαν. Ἀνελπίστως ὅμως ἡ τύχη τοῖς ἔστρεψε τὰ νῶτα. Τὰ κατόπιν δοθέντα προστάγματα δὲν ἐξετελέσθησαν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας. Ὁ σφοδρὸς πνέων ἄνεμος ὅχι μόνον τὰ προστάγματα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤχους τῶν σαλπίγγων ἠμποδίζε νὰ ἀκουσθῶσιν. Ἐντέθεν προῆλθον πολλαὶ παρενοήσεις, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ προφανῶς ἤρχιζε νὰ θυμῶν.

Κατὰ τὸν αὐστηρότατον κανονισμὸν τοῦ κόμητος Ἀραξίγνερ, ὄφειλον ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ μέχρι τοῦ στρατιώτου νὰ συμμορφῶνται ὅλοι ἀνεξαίρετως πρὸς τὰ προγεγραμμένα ἐκάστῳ καθήκοντα, ὑπακούοντες τυφλῶς εἰς τὴν διαταγὴν τῶν ἀνωτέρων.

Ὁ αὐτοκράτωρ διέταξεν: Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐμπρὸς εἰς προσβολὴν τὸ ὅλον σύνταγμα ἐμπρός! Μάρς!

Ἐπρόσταξε καὶ στρέψας τὸν ἵππον ἔδραμεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ σώματος. Μετὰ ἐξήκοντα δὲ βήματα ἐφώνησε πάλιν στεντοριᾷ τῇ φωνῇ, ὑποθέτων ὅτι τὸ

στράτευμα τὸν ἠκολούθει, Μάρς (attaque carrière) καὶ κεντήσας τὸν ἵππον ἐδράμειν ἐσπευσμένως ἐμπρός, μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος τῆς πλατείας, ὅπου ἴστανται οἱ θεαταί, ἐκεῖ δὲ προστάξας: Ἄλτ! ἐστράφη ἵνα ἴδῃ τὸ στράτευμα. Φαντάσθητε τὴν ὀργὴν του! ἔδῃ τὰ χεῖλη, τὸ αἶμα ἀνέβη εἰς τὴν κεφαλὴν του ὅταν εἶδε τὸ στράτευμα, μὴ μετακινήθην ποσὺς ἀπὸ τῆς θέσιν του καὶ καρφωμένον ἐκεῖ. Ἦρπασε τὰ ἡνία τοῦ ἵππου του, κατεβίβασε τὴν ὑψωμένην σπάθην καὶ ἐβάδισεν ἡσυχῶς πλησιάζων τὸ στράτευμα, Ἄμα ἔφθασεν ἐφώνησε βροντωδῶς «Εἰς προσοχὴν! Δεξιᾷ, κλίνετε, βῆμα ὑδοιπορικόν, διὰ τὴν Σιβηρίαν ὅλοι σὰς, Μάρς!»

Κεραυνὸς κατεκεραύνησε τοὺς ἀκούσαντας τὸ πρόσταγμα τοῦτο. Οὐδὲ ψιθυρισμὸν ἐτόλμησε τις νὰ ἐκστομίσῃ. Τὸ στράτευμα παρήλασεν ἐν μεγίστῃ τάξει πρὸ τοῦ ἐξοριζομένου αὐτοκράτορος, βαδίζον εἰς τὴν ἐξορίαν. Ἐκαστον τῶν παρελαυνόντων ἀξιοματικῶν ἀντεχειρίετο ὁ αὐτοκράτωρ, θέτων τὴν χεῖρα εἰς τὸν τρίγωνόν πλύν του, μέχρις οὗ παρήλαε καὶ ὁ τελευταῖος οὐλῆμος. Εἴτα ἀπεσύρθη ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς ἀκολουθίας του. Οὐδεὶς ἐτόλμησε ν' ἀρθρώσῃ λέξιν ἐκ τῶν τῆς ἀκολουθίας, ὅλοι ἠκολούθησαν τὸν αὐτοκράτορα κατὰ χλωμοὶ ἐκ τοῦ φόβου, μολονότι οἱ πλείστοι τούτων εἶχον υἱοὺς καὶ συγγενεῖς εἰς τὸ ἐξορίζομενον σύνταγμα.

Τὴν ἐπομένην τοῦ αὐτοῦ συμβάντος ἡ δεσποινὴς κομίσασα Χαρितῶφ εὗρετο εἰς τὸ δωμάτιον τῆς φίλης τῆς Ἀλεξτερίνης Νελιδῶφ καὶ συνωμίλου πάλιν ἐνδοχρῆσιν ἐπρεπε νὰ φορέσούν τὸ ἐσπέρας παρὰ τῇ αὐτοκρατορίᾳ, ὅτε ὑπηρετῆς ἔφερεν ἐπὶ ἀργυροῦ δίσκου ἐπιστολὴν.

— Τὴν ἔφερεν ἔκτακτος ἄγγελος, εἶπεν ὁ ὑπηρετῆς ὑποκλινόμενος, διὰ τὴν δεσποινίδα Ἐλισάβετ Χαρितῶφ.

Αὕτη, μὴ γνωρίζουσα πῶς ἐν ἄρα προήρχετο ἡ ἐπιστολή, ἀπεσφράγισεν αὐτήν καὶ ἤρτισε νὰ ἀναγνώσκη. Ἄλλ' ὅσον ἐπροφύγει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τόσον ἡ ὄψις τῆς ἠλλάσσει. Ἰδοὺ τί ἐνέγνων:

«Σὰς γράφω, ἀκούσθαι μου καὶ πολυαγαπημένη κομίσασα, ἀπὸ τὴν πόλιν τὴν Ῥώσσαν, ὅπου ἐκάμωμεν τὸν πρῶτον σταθμὸν τῆς μακρινῆς μας πορείας διὰ τὴν Σιβηρίαν. Ἰδὺναι τίς νὰ ἐλπίσῃ δυστυχέστερον τέλος τῆς ταπεινῆς ἡμετέρας ἀρξαιμένης ἡμετέρας! Βεβαίως θὰ ἠκούσατε τὸ κοινὸν ἀτύχημα, τὸ ὁποῖον ἐπλήξε τὸ σύνταγμα μας, συνεπῶς δὲ καὶ ἐμεῖ. Καὶ ὅμως, τὸ συμβῆναι τοῦτο ἦτο ἀπόρροια αὐτοῦς παρεννοήσεως. Ἀλλῶς, εἴνε ποτὲ δυνατόν νὰ φαντασθῇ τις, ὅτι ἐλόκληρον σύνταγμα θὰ ἐφαινότο ἀπαθὲς εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ αὐτοκράτορος; Καὶ ὅμως ὑφιστάμεθα τὰς συνειδήσεις ὑποτιθεμένης ἀπαιθείας πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν πρόσταγμα, τὸ ὁποῖον οὐδὲ λως ἠκούσαμεν. Ὁ σφοδρὸς ἐναντίος πνέων ἄνεμος καθίστα ἀδύνατον ν' ἀκούσωμεν τοὺς αὐτοκρατορικοὺς λόγους. Εἶδομεν ἐφ' ἧς καὶ οἱ σύντροφοί μου τὴν Α. Μεγαλειότητα νὰ τρέχῃ δρομαίως. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησαμεν ἀνεῖν διατάγῃ τῶν προϊσταμένων νὰ προχωρήσωμεν, μολονότι ὑποπεύσαμεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἐσκόπει νὰ διατάξῃ προσβολὴν attaque. Ἐ-

πειδὴ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιθεωρήσεως εἶχομεν κάμει ἀρκετὰ λάθη, ἐπροτιμήσαμεν νὰ μείνωμεν εὐπειθεῖς εἰς τὰς θέσεις μας. Ἐν τούτοις, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, τὸ πρᾶγμα ἐτελείωσε καὶ τὸ λάθος δὲν διορθοῦται· βαδίζομεν εἰς Σιβηρίαν, ἵνα εἰς τὰς ψυχὰς καὶ ἀξένους αὐτῆς στέππας τελειώσωμεν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου μας, ἐπειδὴ δὲν ἐλπίζομεν πλέον εἰς τὴν εὐνοίαν του. Ἐν μόνον γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι ὅπου δὴποτε καὶ μὰς ρίψῃ ἡ σκληρὰ τύχη δὲν θὰ παύσωμεν νὰ εἴμεθα πιστοὶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν πατρίδα, οὕτω σκεπτόμεθα ὅλοι ἀνεῖν ἐξαιρέσεως. Ἐν τούτοις, ἀρκούν ταῦτα περὶ τοῦτου. Συγχωρήσατέ μοι, κομίσασα, διότι ἐπὶ μικρὸν σὰς ἀπησχόλησα περὶ τούτου, θεωρήσατέ με ὡς ἀποχωριζόμενον τοῦ κόσμου, καὶ τοιοῦτος εἶμαι τώρα, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς ἐξομολογηθῶ τὰς τελευταίας μου λέξεις. Ἐν τῷ μέσῳ ὧν τῶν τέρψεων καὶ διασκεδάσεων τοῦ εὐγενεῦς κόσμου καὶ μεταξὺ ὧν τῶν λατρευτῶν, οἵτινες σὰς περικυκλοῦν, δὲν θὰ ἐπανεύρητε βεβαίως ἄλλον πιστότερον καὶ μᾶλλον ἀφωσιωμένον εἰς ὑμᾶς, ὅστις νὰ σὰς ἀγαπᾷ. Ἦδῃ, ὅτε ἔχασα πᾶσαν ἐλπίδα νὰ σὰς ἐπανιδῶ, τολμῶ νὰ σὰς ἐξομολογηθῶ τοῦτο. Ἐφ' ὅσον ἤμην πλησίον σὰς ἐκρυπτον ταῦτα βεβαίως ἐν τῷ στήθει χωρὶς νὰ τολμῶ νὰ τὸ ἐκφράσω εἰς ὑμᾶς. Σήμερον ἠλλάξαν τὰ πράγματα, μόνῃ ἡ ἀνάμνησις εἰς ὑμᾶς θὰ μοι εἴνε πικρηγορία εἰς τὴν Σιβηρίαν. Ἐκεῖ μακρὰν, θὰ ὑπάρχῃ πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη εἰς ὑμᾶς καρδιά, ἥτις μόνον μετὰ τὸ τέλος τῆς ζωῆς θὰ παύσῃ νὰ ἀλλῇ δι' ὑμᾶς. Γραίνετε διὰ παντός!

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΕΡΕΠΩΦ»

Ἡ Ἐλίξα κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εἶχε γείνει ὥχρᾳ ὡς νεκρά, καὶ δάκρυα ἔρρεον εἰς τὰς παρειάς τῆς. Πρὸ αὐτῆς ἀπεκαλύπτετο μυστικόν, ὅπερ αὕτη οὐδέποτε εἶχε μαντεύσει. Ἡ ἀποκάλυψις αὕτη τῇ ἦτο εὐχάριστος, μολονότι ἡ ἐπιστολή περιεῖχε καὶ δυσάρεστα. Ἡ δεσποινὴς Νελιδῶφ, καθημένη εἰς τὴν ἐργασίαν, παρητήρει αὐτὴν προσεκτικῶς κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ προσεπάθει μετὰ γυναικείας περιεργίας νὰ μαντεύσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ἀπὸ τῆς ὅψιν τῆς, ἥτις ἐν ἀρχῇ ἠρυθρίασε καὶ ἐπὶ τέλους ἀνέκυθη εἰς δάκρυα.

— Ἐλίξα, ἀγαπητὴ μου, διατὶ κλαίεις; ἐφώνησεν αὕτη φοβηθεῖσα. Τί συμβαίνει δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ; Τί δυσάρεστον περιεῖχει ἡ ἐπιστολή αὕτη;

— Ἀληθῶς, ἡ ἐπιστολή αὕτη εἶνε ἡ αἰτία τῶν δακρύων μου. Πῶς ἔδυνάμεθα ἄρα νὰ βοηθήσωμεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην;

— Δὲν σὰς ἐννοῶ, ἀγαπητὴ Ἐλίξα, εἰπέ μοι τινα πρέπει νὰ βοηθήσωμεν, ἂν δὲν εἴνε ἀδιερίσια νὰ ἐρωτήσω; Γνωρίζεις καλῶς ὅτι διαμοιρασμένος πόνος ὑποφέρεται εὐκολώτερον.

— Ἰδοὺ, ἀνάγνωθι ἡ ἰδίᾳ. Ἡ Ἐλίξα ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν φίλην τῆς, ἥτις με ταχὺ βλέμμα διεύθυνεν αὐτήν.

— ὦ οἱ πτωχοὶ καὶ δυστυχεῖς! εἶπε περάνασα τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐγεθεῖσα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς.

Σήμερον ἀκόμη πρέπει νὰ λαβῇ γνῶσιν ὁ αὐτοκράτωρ, ὅτι ἀδίκως ἐτιμωρήθησκν: Ἀναλαμβάνω ἐγὼ τούτο.

— Ὡ πόσον γενναῖα καὶ εὐγενὴς εἰσθε, Κατερίνα, σώσατε τοὺς δυστυχεῖς, ἂν εἴνε ἀκόμη καιρὸς, εἶπεν ἡ Ἑλίζα, ριπτομένη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς φίλης της.

— Ἀγαπητὴ μοι, τὸν ἀγαπᾷς λοιπὸν πολὺ; καὶ ἡσπασθη τὴν φίλην της εἰς τὸ μέτωπον.

— Ἐγὼ; ἀπῆντησά, μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἡγνούουν τοῦτο ἡ ἰδίᾳ. Τώρα ὅμως νομίζω, νά! Εἶνε τόσο καλὸς. Σώσατέ τον, σώσατέ τον, μόνη σεῖς εἰσθε ἱκανὴ νὰ τοὺς σώσητε.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθησαν βήματα. Τὰ βαρέα παραπετάσματα ὑψώθησαν καὶ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐφάνη ὁ αὐτοκράτωρ. Ἐπὶ στιγμὴν ἐθεώρησε τὰς δύο φίλας ἠγκαλισμένας, τοὺς δακρυσμένους ὀφθαλμούς τῆς Ἑλίζας καὶ τὴν ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν εἰς τὰς χεῖρας τῆς δεσποινίδος Νελιδῶφ.

— Ὁ οὐρανὸς Σας στέλλει Μεγαλειότατε, εἶπεν αὕτη.

— Τί συμβαίνει, δεσποινίδες, τὸ ὅποιον Σας ἔχει ταραξεί οὕτω; ἠρώτησεν ὁ αὐτοκράτωρ πολὺ καλῶς διατεθειμένος καὶ κητὰ τὴν συνήθειάν του ὑψὼν τὸ μέτωπον.

— Πολὺ ἀπλοῦν καὶ σπουδαῖον αἴτιον. Ἰδοὺ, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ Κατερίνα, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη θὰ σᾶς ἐξηγήσῃ ἀλλοῖστα.

— Ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται πρὸς Ὑμᾶς;

— Οὐχί, εἰς τὴν φίλην μου, Μεγαλειότατε, εἶπεν αὕτη δεικνύουσα τὴν μετ' ἐντροπῆς καὶ δακρυων ἱσταμένην Ἑλίζαν.

— Μοὶ ἐπιτρέπετε, δεσποινίς; ἠρώτησεν ὁ αὐτοκράτωρ ἱπποτικῶς.

— Σας παρακαλῶ μάλιστα εἰς τοῦτο, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἐρυθροῦσα καὶ εὐσεβάστως ὑπεκλινομένη.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ. Μετὰ τὰς πρώτας γραμμὰς ἐκινήθη ἡ προσοχή του καὶ προφανῶς μετ' ἐνδιαφέροντος ἠκολούθει τὴν ἀνάγνωσιν.

Μ' ὅλην τὴν φύσει εὐερέτιστον διάθεσιν του, ὁ αὐτοκράτωρ, εἶχεν ὑποβληθῇ εὐχαρίστως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας του εἰς τὴν ἡθικὴν ἐπιρροὴν τῆς δεσποινίδος Αἰκατερίνης Νελιδῶφ. Αὕτη, ὡς καὶ ἡ οἰκογένειά της, κατελέγετο μετὰ τῶν στενῶν φίλων εἰς τὸν ἐν Γατζίνα ἀνάκτορον, ὅτε ἀκόμη ἦτο πρίγκηψ διάδοχος ὑπὸ τὴν δεσποτικὴν βασιλείαν τῆς μητρὸς του Αἰκατερίνης τῆς Β'.

Ἡ ἐπιρροὴ τῆς Αἰκατερίνης Νελιδῶφ ἦτο μεγάλη καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπαίτει νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ταύτην αἰτίᾳ μετεχειρίσθη εἰς τὸ καλὸν τοῦ αὐτοκράτορος, οὐδέποτε ὅμως δι' ἐγωῖστικὰ σκοποὺς. Αὕτη ἦτο τότε τὸ ἀντικείμενον τῆς ἱπποτικῆς λατρείας τοῦ αὐτοκράτορος καὶ κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ αὐλῇ. Διὰ τοῦ ἐξιεράστου τρόπου καὶ τῆς καλῆς τῆς καρδίας κατέθελε πάντας, ὡς ἐπίτης καὶ διὰ τοῦ ἐξόχου αὐτῆς πνεύματος, Ἐπρωτὶ πάντοτε τὸ πρᾶσινον χρῶμα καὶ χάριν αὐτῆς ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε ἐνδύσει τὰ μέλη τῆς αυτοκρατορικῆς μουσικῆς μὲ πράσινα καφτανία, ὅπερ καὶ σήμερον ἐτι διατηρεῖται. Μόνον αὕτη ἐτόλμα ἀφύ-

βως νὰ δεικνύῃ εἰς τὸν αὐτοκράτορα δυσαρέστους ἀληθείας καὶ τὸν ἀποτρέπῃ ἀπὸ ἀδικίας. Πρὸς τοῦτο, αὕτη ἦτο ἡ καλλιτέρα φίλη τῆς Αὐτοκρατορίας Μαρίας, Φεδορόβνας. Τὸ ἀφιλοκερδὲς αὐτῆς εἶνε παρομιῶδες. Ἀπεποιετο πᾶν δῶρον ἢ ἐνδεῖξιν τιμῆς διὰ τῶν ὁποίων ὁ αὐτοκράτωρ ἠθελε νὰ τὴν ὑπερπληροῖ.

Ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν, ὕψωσε τὸ βλέμμα φιλικῶς πρὸς τὴν Κατερίναν καὶ εἶπε δίδων αὐτῇ τὴν χεῖρα.

— Πάλιν πρέπει νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἐξ ὅλης καρδίας, δεσποινίς Νελιδῶφ, διότι μὲ θέτετε εἰς θέσιν νὰ ἐπανορθώσω ἐν ἀδίκημα. Μάλιστα, ὑπῆρχα ἀδίκος. Τὸ βλέπω ἐν ταῖς γραμμαῖς ταύταις. Εἰς κοινὸν θνητὸν εἶνε δύσκολον νὰ διακρίνῃ τὸ δίκαιον ἀπὸ τὸ ἄδίκον, πολὺ περισσότερον εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον.

Μετὰ τοὺς λόγους τοὺτους, ἐσήμανε τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης σήμαντρον καὶ ἀμέσως ἐφάνη ὁ ἐξω ἀναμμένων ὑπασπιστής.

— Στείλατε ἀμέσως, εἶπε τὴν ἐξῆς διαταγὴν δι' ἐκτάκτου πεζοῦ: Τὸ σῶμα τῆς σωματοφυλακῆς νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως.

— Οὕτω, εἰσθε μετ' ἐμοῦ εὐχαριστημένη τώρα, εἶπεν ὁ Παῦλος, ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα τῆς δεσποινίδος Νελιδῶφ. Αὕτη τὸν ὑψοῦσε ἐν εὐσεβάστως.

Ἡδὴ πρὸς ὑμᾶς Κόμησσα, ἐξηκολούθησεν ὁ αὐτοκράτωρ στραφεὶς πρὸς τὴν Ἑλίζαν καὶ δίδων αὐτῇ τὴν ἐπιστολὴν, ὁ νεανίας φαίνεται σπουδαίως ἀφωσιωμένος εἰς ὑμᾶς.

— Πρὸ ὀλίγου μόλις τὸ ἐμαθον, Μεγαλειότατε, ἀπῆντησεν ἐκείνη τεθορυβημένη.

— Τί λέγετε; λοιπὸν δὲν ἐγνωρίζετε τοῦτο μέχρι σήμερον; λοιπὸν μάθετε ὅτι ἐγὼ γνωρίζω τοῦτο πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπρόδωκα.

Ἐκπληκτος παρετήρησεν ἡ Ἑλίζα τὸν αὐτοκράτορα. Οὗτος ἀπὸ καρδίας γελῶν ἄφῃκε τὸ δωμάτιον.

Τὸ σῶμα τῆς σωματοφυλακῆς εἶχεν ἐπιστρέψῃ πρὸ πολλοῦ εἰς Πέτρούπολιν. Καὶ ὁ Τσερεπόφ εὗρεσκετο εἰς τὴν πρωτεύουσάν, δὲν εἶχεν τολμήσει ὅμως μέχρι τοῦδε νὰ πλησιάσῃ τὴν Ἑλίζαν. Ἡγνοεῖ ποῖαν ἐντύπωσιν θὰ τῇ ἔκαμεν ἡ τολμηρὰ, ὡς ἐνόμιζε τώρα, ἐπιστολὴ τοῦ ἐκείνη, ἂν καὶ κρυφίᾳ ἑλπίς τοῦ ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἑλίζα δὲν θὰ ἦτο δυσαρεστημένη. Ἐπίσης ἡγνοεῖ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐκείνη ἦτο ἡ αἰτία τῆς ἐπιστροφῆς ὅλου τοῦ σώματος. Ὁ κόμης Χαριτώφ πατήρ τῆς Ἑλίζας τὸν εἶχεν ὑποδεχθῇ μετὰ τῆς συνήθους εὐνοίας, τὴν Ἑλίζαν δὲν κατέρωσε νὰ συναντήσῃ, διότι ἦτο παρὰ τῇ αυτοκρατορίᾳ. Οὕτω λοιπὸν εἶχεν τὰ πράγματα, ἐσκόπει μάλιστα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀδελφὴν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅπως πορευθῇ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Σουβαρόφ εἰς τὸν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τῆς Γαλλίας πόλεμον, ἵνα κατορθώσῃ καὶ ἀναδειχθῇ καὶ ἀποκτήσῃ οὕτω πλεονα δικαιώματα εἰς τὴν χεῖρα τῆς δεσποινίδος Χαριτώφ. Κατὰ ταῦτα συνέβη τὸ ἐξῆς περιστατικόν.

Ἐν τῇ πρὸ τοῦ χειμῆρινου παλατιοῦ πλατεῖᾳ ἦσαν εἰς παράταξιν λόχοι τινες τῆς σωματοφυλακῆς. Ἐπε-

ριμένετο ὁ αὐτοκράτωρ ἵνα κάμῃ ὁ ἴδιος τὴν ἐπιθεώρησιν. Ὅμας τις ἀξιώματικὸν ἦσαν ἠθοισμένοι, διαλεγόμενοι περὶ τοῦ πολέμου. Οἱ Γάλλοι καὶ ὁ Σουβαρῶφ ἦσαν τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας.

— Κύριε συνταγματάρχᾳ, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς καλημερίσω. Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐπλησίασε νέος τις ἀξιώματικὸς τὸν Βασιλείον Τσερεπῶφ. Ἦτο πρὸ πολλοῦ φίλος τοῦ καὶ γείτων κτηματίας, ὅστις μολονότι εἶχαν ἀποσυρθῇ ἄλλοτε εἰς τὸ κτῆμα του, οὐχ ἤττον, μὴ εὐρίσκων ἡσυχίαν εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου. Εἶχε φθάσει τὸν βαθμὸν ὑπασιπιστοῦ καὶ ἔμενεν ἐκεῖ, ὑποφέρον τὰ βάρη τῆς ὑπηρεσίας μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας.

— Ὡς ὑμεῖς ἐδῶ, κύριε ὑπασιπιστὰ, εἰς Πετρούπολιν; Καὶ ἀπὸ πότε; ἠρώτησεν ὁ Τσερεπῶφ.

— Ἀπὸ τεσσάρων ἡδὴ ἡμερῶν ἐν ἀδείᾳ, εἶχον δὲ τόσῃν ὑπηρεσίαν νὰ ἐκτελέσω, ὥστε δὲν μοὶ ἔμεινε καιρὸς ἵνα ἔλθω νὰ Σᾶς ἐπισκεφθῶ μέχρι σήμερον.

— Δὲν πειράζει, φίλε μου, δὲν πειράζει, εἶπεν ὁ Τσερεπῶφ θλίβων τὴν χεῖρα του. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπλησίασαν καὶ ἑτεροὶ δύο φίλοι. Εἰς τούτων, ὁ Ἰλαρχος Δροσδῶφ ἐστράφη πρὸς τὸν Τσερεπῶφ καὶ εἶπεν ἀστεϊζόμενος.

— Βεβαίως δὲν δύνασθε νὰ μαντεύσητε τὸ κινῆσαν τὸν φίλον μας ὑπασιπιστὴν Ποπλονιέφ νὰ ἔλθῃ εἰς Πετρούπολιν. Ἦλθε ὅπως ἐνεργήσῃ καὶ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ μεταβῇ μετὰ τοῦ εἰς Ἰταλίαν στρατεύοντος στρατοῦ καὶ πολεμήσῃ κατὰ τῆς Γαλλίας.

— Τοῦτο εἶνε ἐξάισιον, εἶπεν ὁ Τσερεπῶφ, τότε δυνατόν ἴσως νὰ συνταξειδύσωμεν, βεβαίως ὅμως θὰ ἴδωμεν ἀλλήλους ἐκεῖ διότι καὶ ἐγὼ σκοπῶ νὰ ζητήσω τὴν ἀδειαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ συμμετάσχω τοῦ πολέμου.

— Δι' ὑμᾶς, κύριε συνταγματάρχᾳ, τὸ ἐννοῶ εἶπεν ὁ Ἰλαρχος. Ἀλλὰ διὰ τὸν κύριον ὑπασιπιστὴν Ποπλονιέφ δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐννοήσω εἰς τί θὰ τῷ χρησιμεύῃ. Τί τοῦ λείπει; Εἰς κατάμονος ἄνθρωπος. Ὁ οἶκος του πλήρης, καὶ ἀφ' ἑτέρου γεροντοπαλήκαρο. Ἄλλως τε, τίς εἰξεύρει ἂν θὰ ἔχῃ τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἐχθρόν; Οἱ Γάλλοι δὲν χωρατεύουν.

— Πῶς ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ θάρρος; ἐρώνησεν ὁ Ποπλονιέφ, τανύων τὸ κοντόν του δέμας. Ὅταν θελήσω δὲν φοβοῦμαι οὔτε τὸν διάβολον.

— Καὶ διατὶ τάχα τὸν διάβολον; Πολὺ μακρὰν ἐπῆγες, εἶπε γελῶν ὁ Ἰλαρχος. Ἰδοὺ δοκιμὴ πλησιέστερα ἵνα δείξῃς προχειρῶς τὴν ἀνδρείαν σου. Βλέπεις τὸν σεβάσμιον ἐκεῖνον λευκότρυχα στρατηγόν, καὶ εἰδείξῃς τινὰ ὀλίγον μακρὰν αὐτῶν ἱστάμενον, ἀρκεῖ μόνον νὰ στρέψῃ καὶ σὲ ἴδῃ, ἵνα τὰ χάσῃς καὶ χωθῇς εἰς τὰ στιβάλιά σου.

— Ποῦ βασιζόμενος ἐκφέρετε τὰς ὑποθέσεις σας ταύτας; ἂν μοὶ ἐπιτρέπητε νὰ σᾶς ἐρωτήσω, εἶπεν ὁ Ποπλονιέφ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐρεθιζόμενος. Ἐγὼ ὑποστηρίζω ὅτι, ὅταν θέλω, δὲν με φοβίζει τίποτε.

— Τότε ἀπόδειξον αὐτό.

— Καλῶς θὰ τὸ ἀποδείξω.

— Τότε μόνον θὰ πιστεύσω, ἂν τολμήσῃς νὰ ἐγγίξῃς τὴν πλοκαμίδα (πλεξίδα) τοῦ αὐτοκράτορος.

— Μὴ με ὠθεῖς, φίλε μου, περισσότερον, διότι ἄλλως εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὸ κάμω.

— Ἄ! δὲν βαρύνεσαι; ὅσον καὶ νὰ σὲ ὠθήσῃ τις δὲν θὰ τολμήσῃς.

— Τότε σᾶς λέγω ὅτι θὰ τὴν ἐγγίξω.

— Λόγια κενά, δὲν θὰ τολμήσῃς ποτέ.

— Στοιχηματίζετε;

— Μάλιστα, δέχομαι· δὲν θέλω νὰ σὲ καταστρέψω, ἀρκοῦμαι εἰς ὀλίγας δωδεκάδας ὀστρεΐδια καὶ 4—5 φιάλας ἀγγλικοῦ πόρτερ. Ἐχω ὄρεξιν νὰ προγεύματίσω δι' ἐξόδων σου,

— Κύριοι ἔστε μάρτυρες. δέχομαι.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΤΟ ΜΕΛΑΝ ΡΟΔΟΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἡ μετὰ τὸν πρῶτον χορὸν ἀνάπαυλα εἶχε παρέλθει, ὅτε προανάκρουσμά τι ἀνήγγειλε τὴν ἐναρξίν τοῦ δευτέρου χοροῦ. Ἀμέσως προέβην καὶ παρεκάλεσα τὴν Ἐβελίνην νὰ χορεύσωμεν ὁμοῦ. Ὅμως, ὦ φρίκη! μετ' ἐκπλήξεως εἶδον ὅτι οὐδέποτε προσεδόκων. Τὰ ρόδα καθ' ὁλοκληρίαν εἶχον ἀλλοιώσει τὸ χρῶμα των· δὲν ἦσαν πλέον μέλανα· τούναντίον, μέχρις ἀηδίας πρασινοκίτρινα, κατὰ δὲ τὸ ἄκρον τῶν πετάλων πλήρη σκωρίας καὶ φρικτῶν κηλίδων. Τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην προῦκάλεσε, φαίνεται, ἡ θερμὴ καὶ πνιγρὰ ἀτμόσφαιρα τῆς αἰθούσης καὶ ἡ ἐπήρεια τοῦ φωταερίου. Τρέμων διελογίζομένη, ὅτι θέλει εἶπει ἡ Ἐβελίνη, ἵαν παρητήρῃ τὰ ρόδα καὶ ἐνόει τὴν ἀπάτην. Ἡ καρδιά μου ἐπαλλε τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε πρὸς στιγμὴν ἀληθῆ ἀγωνίσιν ὑπέστην, ἵνα ἀναπνεύσω. Δὲν ὑπῆρχε πλέον καιρὸς, ἵνα σκεφθῶ τι δυνάμενον νὰ ἐπενέγκῃ διόρθωσιν τινὰ τοῦ ἀτυχήματος τούτου. Μεγαλοπρεπεῖς καθρέπται ἐν καταχρύσεις πλακίσιοις ἐκάλυπτον τοὺς τοίχους τῆς αἰθούσης. Ἡ Ἐβελίνη, πλησίον μου ἱσταμένη καὶ τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐν τῇ ἐμῇ ἔχουσα, ἔρριπεν ἐν βλέμμα εἰς τὸν καθρέπτην· ὁ διευθύνων τὸν χορὸν ἦν ἤδη ἑτοιμὸς νὰ δώσῃ τὸ σημεῖον τῆς ἐναρξεως, ὅτε αὕτη μετ' ὀργῆς ἀποσπᾷ τὴν χεῖρα ἀπὸ τῆς ἐμῆς καὶ πορεύεται ἐγγὺς τοῦ καθρέπτου. Εἶδον, ὅτι τὸ βλέμμα τῆς ἔμεινε προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ καθρέπτου, ὅτε ὠχρίασε καὶ τρομώδης τις κίνησις διέδραμε τὸ σῶμά της. Αἶφνης μετ' ἀπιστεύτου ὁρμῆς ἀνεγείρασα τὴν χεῖρα ἐκσπᾷ τὸ ἄνθος ἀπὸ τῆς κόμης της, ρίπτει αὐτὸ κατὰ γῆς, καὶ διὰ τοῦ ποδός της καταπατεῖ τοῦτο καὶ εἶτα ὥσθι ὑπὸ τὰς παρὰκειμένους ἐδρας. Αἱ κινήσεις της ἦσαν τοιαῦται, ὥστε τὴν αἰσχίστην προῦκάλουν ἐντύπωσιν, οἱ ὁμοί της ὑφούντο καὶ κατεβιβαζόντο, τὸ πρόσωπόν της ἦτο ἀληθὴς τύπος ἐξηγριωμένης Μαινάδος. Οὐδέποτε ἐν